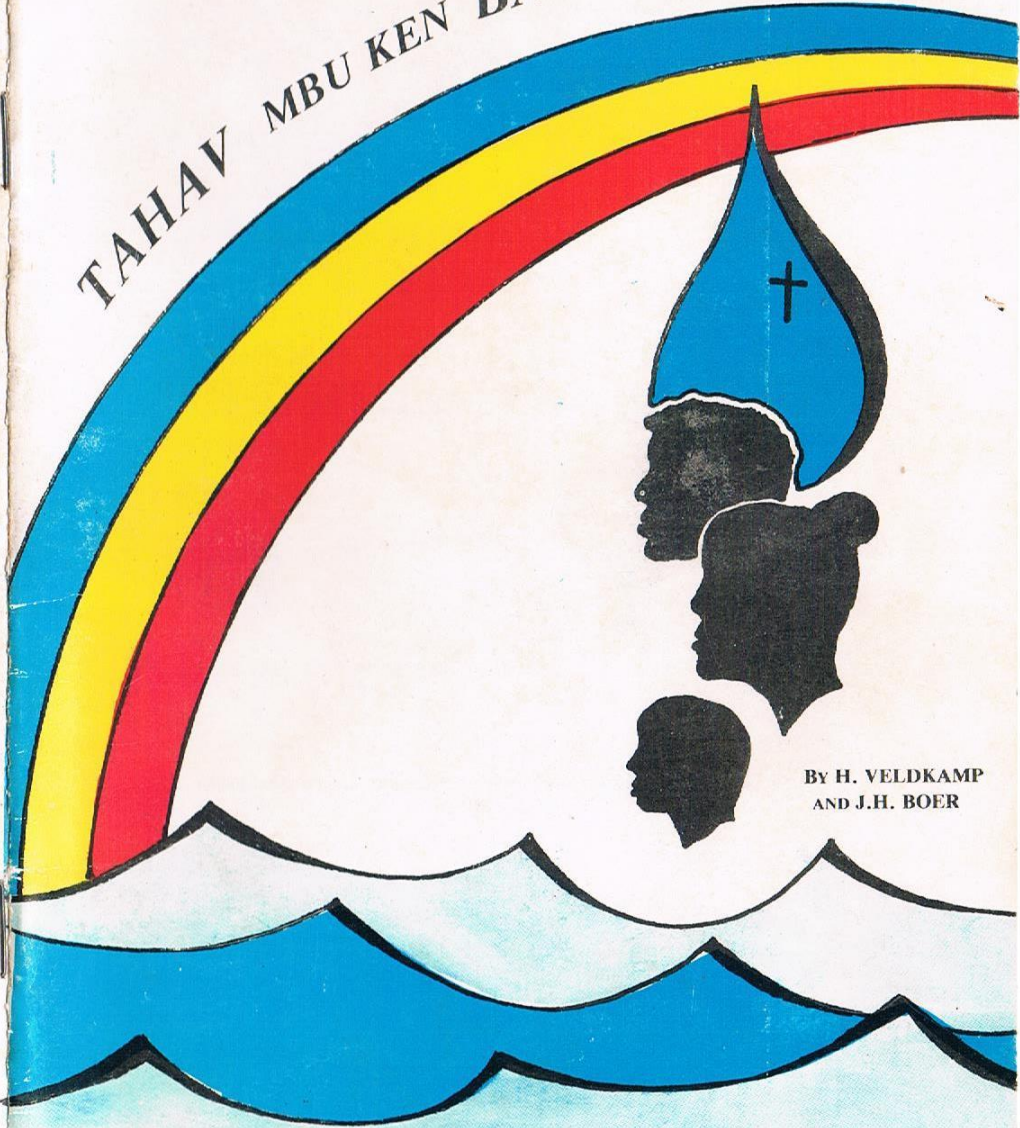

TAHAV MBU KEN BATISEMA WOU

BY H. VELDKAMP
AND J.H. BOER

**TAHAV MBU KEN
BATISEMA WOU.**

Adapted and translated by

DR. JOHN H. BOER

Translated in Tiv by

REV. J. C. MTSEVA

Published by

NONGO U KRISTU U KEN SUDAN HEN TIV

Distributed by

**LAMP & WORD
BOOKS**

P.O. Box 24, Makurdi, Nigeria.

©

TAHAV MBU KEN
BATISEMA WOU

Adapted and translated by

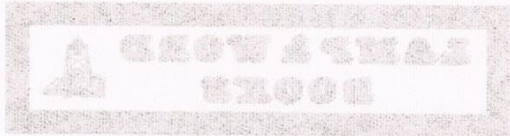
DR. JOHN H. BOER

Translated in Tiv by

REV. J. C. MTSBVA

Adapted and translated with permission from Zondagskinderen by
H. Veltkamp (Franeker, The Netherlands: T. Wever).

1985 - 2,000 Copies

P.O. Box 24, Makurdi, Nigeria.

TAHAV MBU KEN BATISEMAWOU

KWAGH WAN:

Nongu u Kristu u Mbaprotestanti ve fa dedoo er usakeramenta ve lu uhar yô, ka kwaghyan u umbur Ter man shi Ichighan Batisema. Ken ave mba uhar mban, Orkristu u nan lu jighjigh nana ya kwaghyan u umbur Ter kwa imôngo je, kpa Batisema yô i er nan kwa môm tsegh. Aluer i er nan Batisema yev kpa doo, nana kera shi umbur kwaghshon ga cii. Ishember kwagh ne tsegh kpa ia na u ior mbagenev vea zer henen sha Batisema gbem. Kwagh ne er hen shighe u ngise la. Kpa hegen ne yô kera ngu a iwasen hen Mbakristu yum ga.

Wantakerada ne paseinja i Batisema u mbaganden man u mbayev kpa. A tese ikav i hange hange i mlu u agee a Batisema ken uma u Or. Ken ayange a uma u nan cii nahan. Se hen ser antakerada ne una seer igbanger man ityaven man mze u mfe wou sha ityeseñ i Batisema man una nau u seer kaven msurishima wou kua agee man ishughun i sha mvese u ken uma u he.

Kwaghôron wase ken takerada ne cii i har un sha ityeseñ i Batisema er se zough a mi ken Katekisima u Heiderbergi yô. Iniongo i Kristu kpishi ngi a atôakaa a pasen Jighjigh u nan u i ken igbar. Ka ajimin akaa a tesen homon u ityeseñ ve man Jighjigh ve u nan. Atôakaa a pasen Jighjigh u nan ken igbar ne iniongo i Kristu i gen kpishi rumun a mi man shi ngi eren tom a mi kpa. Ken akaaôron a pasen Jighjigh u nan u ken igbar ami ne, a i hembe fan a yô, ka akaa pue kar ahar a Mbakristu sha won cii ve ne a Jigh-jigh la ka sema u ityeseñ i sha kwagh Aôndo u iniongo i Kristu kpishi i rumun a mi yô.

Iniongo i Kristu i hen Lutheran cii mba a kwaghôron u u na tese u ve pasen Jighjigh ve u nan u ken igbaa la a mi yô. Iniongo i Kristu i gen ken Reformed Presbyterian sha ieren ve di kpa mba a anzaakaa a pasen jighjigh u nan la imôngo je. Môm ker u ior ve hembe fan yum sha ieren la yô, ka Westminster Confession man shi Katekisima u Heiderbergi. Mpase u jighjigh u nan u ken igbar u Westminster la iniongo i Kristu i ken Presbyterian kpishi rumun a mi, kpa Katekisima u Heiderbergi yô, iniongo i Kristu i gen ken Nigeriainja er Christian Reformed Church of Nigeria, mba ve lu shin imbusutar i yan i Gongola State mba gartamen ve i lu sha Takum, man shi Nongô u Kristu u ken Sudan hen Tiv (NKST) ne mba hen Benue State. Nongu u Kristu u ken Sudan hen Tiv (NKST) je yô, a wa tindi er upastor nav ve pasen adua ashighe ashighe sha atine akaa a i tese ken Katekisima sha u tesen er hanema shighe yô, ve tser sha atôakaa la cii ken adua ve u pasen. Kwagh ngeren ne i gema un ken zwa Hausa man Tiv man u fatyô u zuan a mi hen Lamp and Word Books, P.O. Box 24, Makurdi, Benue State, Nigeria. Ka ishima veren yase nahan ser wantakerada ne ma a kendeu a isharen man mkav sha.

Ken wantakerada ne jim se nôngo u dondon kpilididi shin u tôôn jimim ityeseñ u ken Komentari u Katekisima u Heidelbergi u H. Veldkamp lu

nger ken zwa Datch u i yilan er Zondagskinderen (Franeker. The Netherlands: T. Wever)'' se mba a iwuese hen Wever Publishing Compeni man shi Paideia Press St. Catherines, Canada mba ve ne se ian u ngeren un sha u eren tom a mi sha ci u ior i ken Nigeria nahan.

Orngeren: Dr. John H. Boer

Jos, Nigeria

1981

KATEKISIMA U HEIDELBERGI VEGHER U SHA 26

Mpin u sha 69: Sha Cighan Batisima la yô, ka i tese u shi i pase er u fa doo doo er nagh ku Kristu ku i ne kwa môm sha terankon la, ku lu sha ci wou jim jim nahan kpa?

Mrumun: Ka er Kristu a ver mee u sha mnger u ken wonyolough ne er i nger ken Mat. 29:19. man Aer. 2:38. la nahan man shi Aôndo tôndo zwa sha min er i ôôm hôngor u uma wam, ka asorobo am je la, sha awambe na man jijingi na mimi je, vough er mngerem ma kam ôô iyor yam a mi la ka ma ôôm hôngor iyol kera nahan. (Mat. 3:11; Rom. 6:10; Pet. 3:21).

Mpin u sha 70: Inja i m-ee u sha awambe a Kristu la man Jijingi na la yô, ka nyi?

Mrumun: Inja na yô, ka ngohol mde u asorobo ken Aôndo sha Mrumun u sha mhôôn, sha aci u awambe a Kristu haa sha naagh ku a hee sha iyol na sha terankon sha ci wase la. (Mbaefese 1:7-8; Heb. 12:24; Pet. 1:2; Mpase 1:5; Rom. 3:24-25). Man shi ka mgem u he man mtsegh u Icighan Jijingi ka a tsegha se se hingir alesh a Kristu man u se zenden ken uma u he u Aôndo a acôghol iyol ga. (Eskiel 36:25-27; Yoh. 3:5-8; Rom. 6:1-11; Kolose 2:11-12).

Mpin u sha 71: Ka hen pe Kristu na zwa sha kwagh u Batisima nahan la er: "Nahan yô, za nen za gema nen akuraior cii a hingir mbahenen, man eren nen ve Batisima ken iti i Ter man Wan man Icighan Jijingi la" (Mateu 28:19). "Hanma or u nan ne jigh jigh man i er nan Batisima yô, a yima nan. Kpa u nan ne jighjigh ga yô, a na nan ibo" (Mark. 16:16). Ityendezwa ne i kimbir ne ken Bibilo ajiir a gen pe i yer Batisima er, M-ee u Mmar u he, man shi m-ee u asorobo la kpa" Aerenakaa 22:16.

Mpin wam iyol yam: Shi ôr mpin u sha 69 u se vande ôron sha ne. Akaa nga kpishi sha mpin ne a a kom u se ver ishima shami yô. U hiihii je yô, ka u se kav ken Batisima yô, ka u se hembra nengen a Yesu tsegh. Gadia Batisima tsegh ngu a inja ga. Inja i Batisima yô, ngi ken Yesu tseegh. U ôron kwagh u Batisima a Yesu shio yô, ngu inja er u ôron kwagh a shagba man icivir i Tor u a heneu kwagh u Tor la shio nahan. Ka nahan Katekisima a pase vighe vighe shamhii er jimin kwagh ken inja i Batisima yô, ka "Nagh ku Yesu na kwa môm sha terankon la".

Nahan a pine er ka nyi jim Batisima a lu van mo a mi sha nagh ku Yesu A ne sha ci wam nee? Ka cii kwagh u a lu Batisima jim je ne. Ka ikav man tsur. Tsur u i val se a min la, ngu tesen se nahan er, nagh ku i ne kwa môm sha terankon la ku kuma sha ci wase gbing je.

Kwagh gema ngu môm u alu sha ityough ki hanma or yô. Kwagh u a lu yô, ka u i eren Batisima shin i er ga, shin aluer mea kav wanger wanger yô. Ka ufan wer shin nagh ku Kristu a ne ne ku a inja sha ci wam. M fa mer Kristu na nagh, nahan nagh kun-ku sha ci **Wamaa?** Nahan hanma or nana fa kwagh ne nahan, sha aci u ka kpee or a fatyô u kenger sha

terankon a ityðkwagh shio ga, shin u gba kenger sha terankon tsð ga saa u hen kwagh keng. Nahan aluer Batisema ngu a iwassen hen mo ga yð, a gema hingir mo msaa; gadia una erem shiada u bo.

Katekisima tese er Batisima ka hunda u ishamaverenkeghen. Batisima tesen man surun mo ishima er Yesu Kristu kpe man shi nder sha ci wam. Kpa a er nan man Batisima una na se kav kwagh nee? Ashighe kpishi se mba fetyð u kaven kwagh ne ken asema ga. Ka se lu nðngon u karen fan shin mzungu wase u sha asorobo ase la kumajeo? Shin a kuma gao? Shin mba msen asev ka mba mimi jeo? Mbampin mban vea wase se sha ma kwagh mðm mðm ga.

Ka mngerem ma Batisima tsegh maa wase se ye a lu ma mishin a mishi shin a lu u mirin shin ityungu jimin cii ka kwagh mðm, ka gbenda u zan ken jigh jigh u nan u mimi.

Mgem u i gem Katekisima u se lu a mi ne se pine ser, se zua vea Kristu sha nagh ku A ne la nana? Man shi mgem u gen hembra kenden a vegher wase sha er se seer kwagh mðm mðm ga. Gadia nagh kun ku ainja hen a vese nana? Se mba paase paase ken Batisema wase ga gadia se seer kwagh mðm mðm ken a vese ga. Aluer i er se Batisema shighe u se lu iyev la man i pase se ga yð, or mðm je kpa nana fa er i er se Batisema ga. Agee a Mhððnom ma Aðndo ma samber iv sha a vese cii, kpa se fatyð u kaven ga. Ma samber sha a vese ka se kav ga. Shin er se lu per sha u umbur ku u Ter nahan kpa, man u lun ken mzough nahan cii kpa ken Batisema yð, se mba a kwagh sha mi ga. Se seer kwagh sha mi kpa ga.

Shi kimbir ðron mrumun u sha mpin 69.

Mrumun: Ka er Kristu a ver m-ee u sha mnger u ken Wonyolough ne er i nger ken Mat. 28:19; man Aerenakaa 2:38; la nahan. Man shi Aðndo tðndo zwa sha mi nahan er, i ððm hðngor u uma, ka asorabo am je la. Sha awambe na man Jijingi na, mimi je, vough er mngerem ma ka m ðð iyol a mi la, ka ma ððm hðngor iyol kera nahan.

I nger mrumun ne wanger wanger man sha kwaghðron u dedoo. Jim je yð, Batisima ngu eren mo shiada er I ððm man asorobo am cii sha awambe a Kristu. Nahan cii kpa kwagh ne yð ka cii iyua i ityendezwa a vese ne ga. Dugh m-ee u asorabo u Kristu A ee se ne kera yð, aeren a gen ka a dugh hen Aðndo Ter man Icighan Jijingi a senen hen avese yð, gadia i er se Batisima ken Iti i Ter man Wan man Icighan Jijingi er se lu zan hemen yð, Òr kwagh sha averen a gen ne kpa.

Katekisima tese M-ee u i ee asorabo ase kera sha mngerem ma Batisima la ka ikav i vesen kpishi je i sha awambe a Kristu. Aðndo na agee na ken mnger sha er ma a fatyð u wanger hðngor ayol ase yð. Nahan mngerem ka ikav i dedoo i tesen agee a m-ee u awambe a Kristu a ka a ðð asorabo ase kela cica la. Er mngerem ka ma ðð ayol ase nahan ape awambe a Kristu nga a wanger u Uma asev, asema ase man ayolase je la.

Mngerem ma Batisema ma tesen ikav i awambe a Kristu tsegh ga. Gadia ma hembra naha la. Ka ityendezwa i tesen mimi i tese se er i ðð asorabo ase kera cica cii. Ken Batisema se ungwa umo i Aðndo kaa er, "I ððu asorabo ou kera cii!" Batisema ka ikav i ive hen Aðndo yol Na man i bee se hanma akpelan a tan cii: I ððu kera.

Umbur kwagh ne nahan wer i nger er "a ððm ga" ka kwagh u kper shin duer ga. Ka kwagh u henen a hen ga, shin kaan er alaghga, ka kwagh u mimi man u a lu mimi kpa yð. Man kwagh ne ka ityendezwa i ava kure i ken hemen kpa ga. Batisema ngu tesen man pasen se kwagh u a vande eren kera yð.

Man iveren i ken Jijingi ka kwagh u aer keng man mimi kpa vough er Batisema u sha iyolyam nahan. Mde u asorabo ka kwagh u sha Batisema ga, kpa ka iyua i Aðndo. Ka nahan man i lu mimi man hange hange ye, gadia ityendezwa i Aðndo i bundu ga, ei, kpa hembra er ashe am ka a tsughum shighe u m nenge a Batisema la ga. Aluer se nyiman mde u i de se asorabo la shin se mba henen a hen ser shin awambe a Yesu la nga sha ci wam jeo? Yð, nahan se kera fatyð u umbur Batisema man shi nan jigh jigh a mi ga. Aðndo iyol Na tðndo zwa sha mde u asorabo man shi A ver ikav shami kpa. A tðndo zwa ken Batisema wam.

Nahan Batisema ka di a ka kwagh u i eren ken iyua adua tsegh tsð ga, kpa ka kwagh u a lu jim u a er yð; ka ieren i dedoo. Kwagh la vande eren mo ngise shighe u m lu iyev la, kpa hegen yð, kera ngu ainja sha ma wam ga. Ei shighe u i erem Batisema la, Aðndo sha mnenge u ashee, tðndozwa sha mde u asorabo am cii. Hegen ne yð, **ngum a injð**. Ngu a injð i ityendezwa la. Ngum a injð i tyendezwa i A tende er una er sha mi la, nahan mo yð, ka u me umbur ityendezwa ne gbem. Hen shighe u i erem Batisema la, Aðndo kera ngu a ian i eren a mo er a soo la ga. Kpa ngu uikangen u eren sha ityendezwa na. Aluer i erem Batisema yð, u fa keng je wer shin **U fa wer**, i wanger we, man i deu asorabo ou, gadia ka pe Aðndo iyol Na je kaa la.

Aðndo kera ngu a ian ga! ishember kwagh ðron ne i taver u kaven kpishi je hemban je yð, hen mbamusulumi mba ve we ndor a vese la. Shin er or mðm mðm nan kighir Aðndo er A er kwagh ga nahan kpa.

Aðndo eren sha ishima Na. Nahan cii kpa se kera kighir nen a kighir Aðndo ken aeren a aeren sha m lu Na u ikangenev shio la ga. Aðndo ngu a tahav mbu una hile una kighir iyol Na yð.

Man ka kwagh u ka A er je la. Ken dooshima Na hen mbaasorabo, Aðndo er ityendezwa ne **Gbilin** hen a vese ken Batisema. Hegen ne yð, Aðndo kange iyol Na gbang gbang a vese man gbaa gbaa kpa. Kpa er A er kwagh ne gbaa gbaa i lu sha mkighir ga nahan kpa, A gema a kange iyol jimin cii sha ityendezwa hen avese.

Nahan ngu se a injð. Nahan A kange iyol Na doo doo je hen vese ken dooshima.

Zum u ka a er or Batisema kera, alu wanye shin organden u i er nan Batisema sha ishighe ki nongo u Kristu, or môm môm nan nyiman er i er or ne Batisema ga. Gadia hanmaor nan nenge kwagh u a er la sha ashe a nan.

Nahan kwagh u nyiman môm môm alu sha mi ga, gadia alu zege ibume kpishi je u or nana za pine er, mimi je i er via Batisema? Ka di zege ibume shon môm aluer se pine ser "I dem asorabo am mimi ni?" Kwagh ne kera ka u a pine a pine ga. Ka kwagh u se wa "alaghga" shami kpa ga, gadia mimi je er i erem Batisema nahan, ka pe mimi je i dem asorabo am je la.

Alaghga se hen ser kwaghôron ne taver gande. Nahan hanma or u i er nan Batisema yô nana wara? Kpa ka nahan ga, gadia Bibilo kaa er "ka ve cii ve lu ônov mba Abraham yee er ve lu ken Tsombor na yôô? (Rom. 9:6) Man ka mimi je! Kpa se gema se umbur ser, kpa Katekisima ngu ôron kwagh u Nongo u Kristu u Mbananjighjigh. Mbaimangerev man mba ve vende uityendezwa mba Aôndo cii mba ken Nongo na ga. Ivenda ken Katekisima kpa. Ve pase jighjigh ve nan ken igbar ga, shi na Batisema ve la jighjigh kpa ga. Se mba ôron kwagh u mbananjighjigh mba ve kaan er "I ôdm sha asorabo am cii man Batisema gema ka ikav i bumun i mimi".

Se yô, se mba fetyô u tsughun ayolase.imba ne nahan ga, sha u tesen er se hembra ior mbagenev la. Ei mayange ga! Aluer ka nahan ga je kpa se fatyô u karen Batisima shin rumun a agee na maninja na ga saa se vande kaveninja na man shi se kar i sha ayolase, kpa u hemban je yô, saa se vande karen ijiôron i Aôndo. Hii hii Batisema ngu pasen Mo er mlu wan wanger ga, a hôngor nahan gba kpee u a ôdm. Nahan gba kpee u me hile a iyol yam jime man me pase asorabo am.

Ka u me fa mer myom wam yô, ka sha aeren am a dedoo tsegh ga, kpa ka sha Yesu. Ka kwagh ne tsegh man me fatyô u pasen ken igbar mer Batisema ka ikav, i ityendezwa i tesen er i dem asorabo am sha ci u Yesu.

Sha gbenda ne, Batisima ngu tan iwanger (wanger wanger) sha ayange ase cii. Ka hwembe u mimi u se kôrcio u man shimi hanma shighe cii. A bugh se gbenda u hanma shighe cii se pasen Aôndo mbamzaiyol ase. Mimi je Batisema gema kaha a kwaghyan u umbur ku Ter. Mbaeren se Batisema kwa môm tsegh mba kimbir ga; man shighe u gen je yô, ka i hungur se er i er se Batisema kpa ga nahan. Nahan cii kpa atam a na nga zan zan, hanmaiyanage, iember man bem ishima veren keghen.

Ka sea eren msen ser "De se anzô ase", yô se fa je ser Aôndo ungwa, gadia ka pe A tondo zwa ken Batisema je la.

Man akaa ne cii gema va ken akaa a wan a eren se ken Batisema yô. I er se Batisema ken iti i Ter man Wan man Icighan Jijingi. Zum u i er se Batisema ken iti i Ter yô, Aôndo Ter ngu eren se shiada er, un ya ikur i tsôron a vese i i yer er "Ikuryan i sha Mhôn" la. Nahan Aôndo gema hingir ken Mzough a vese kua ityav mbi uma u hegen ne, man ken

Mzough ne ka sha imo na man hanma iwassen man iveren cii sha (awambe) awashima na una undu se mayange ga.

U zan hemen yô, Ter ngu pasen se er sha batisema la un ngohol se, se hingir ônov Nav mba yan dyako jim jim. Se kera mba ikyar tsegh ga, man shi i kera zua se a zua ken aka tsegh ga, kpa se mba ônov jimjim mba lun ken mzough vea Na. Ka nahan man a ne se akaa a doon cii A gema a abo la cii sha u hingir mtser wase ye.

Ka sea er msen ser "Na se kwaghyan wase nyian" yô ka se fa ser Aôndo ungwa msen wase man una na se sha gbenda u Un soo la. Gadia ka pe A tondo zwa a vese ken Batisema je la. Shi i er se Batisema ken iti i Icighan Jijingi. Nahan Icighan Jijingi ngu wasen se er se de lu a acôghol a wan iyol ga. Ngu hemen se sha gbenda u hooghoolo sha er se tsume ga yô. Batisima u ken iti i Icighan Jijingi ka ikav i tesen mkor u ucighan mbaiorov

Man shi ka sea eren msen sea kaan ser "De ze a vese pe imeen i lu ga yô, se na jigh jigh ser Aôndo ungwa msen wase gadia ken Batisema wase la ka pe a tondo zwa a vese la.

Se kohol mbamgbe man uma wase cii se har sha Icighan Jijingi hii sha shighe u Aôndo ngohol se se hingir ônov Nav la je zan zan sea va kar za kohol mbaipaa ve la ken Tar Tor u Aôndo. Aôndo iyol Na vande kaan je er una kura se sha hanma kwagh cii, ken iyol man ken Jijingi. Aluer se cii se ver Batisema wase ken hemen se lu eren shami ayange ayange; man shi se lu tesen mbayev kpa u eren nahan. Nahan ka nyi je ia hembra se? Kpa Batisema u mbera mba ve ne jighjigh ga la yee? Mbara mba ve vihi ikuryan i Aôndo la yee? Ve yô, Batisema shi ôr kwagh ve je kpa? Shin ityendezwa i yan Aôndo tondo sha ci ve la lu di asenge tsô? Mrumun u sha mpin ne ngu wanger wanger; yan lu man shi ka nahan kpa.

Or môm nana fatyô u palegh Batisema man agee na ga. Shin mba ve pav a ikuryan ne je kpa ka ve lu a mfe u i er ve Batisema ne hanma ijiir cii, man mfe ne ka nan imo i ken ishima i na ican zan a kar za iin we shin war, Bibilo kaa nahan er mkaanem ma Aôndo ka Sanker u esen akur ahar, Or u nan ongo kpa nan vende vô, ka tahav mbu zan a na ken ku je. Ka pe shi i lu hen or u nan vende Batisema Na je la. Kwagh la una hungur Aôndo mayange ga. Man Or la nana gema nana ya ibo. Nahan Batisema ka ikav man una ikav shin hen mba ve vende Batisema la je kpa; kpa ken hemen yô Batisema una va hingir ikav i ijiôron.

Vough er se ye shi se me kwaghyan u umbur Ter nahan a va ôr se ijiir shami (1 Kor. 11:29); Nahan or a fatyô u kuwan shin mngerem ma Batisema. Man i paseinja i Batisema er ka ku nahan gadia ken Batisema i ii se vea Kristu imôngo (Rom. 6:4; Mbakolose 2:12) kpa saa se na jighjigh man a nder se vea Kristu ye, gadia se mba ken ku na la heregh. Sha ayange a Mose la, Mbaiserael cii ve per zegemnger u nyian, u a lu tesen ikav i batisima la, nahan cii kpa lu ve cii ve na jighjigh ga, man mba ve na jigh jigh ga la Aôndo vanda ve (1 Kor. 10:1-5). Na ve Mmem ken ishima ga cii. Iyange i gen Aôndo u a eren batisima la una kaa a we er, "M fau ga" Nahan cii kpa u kera lu a ibo i nan Aôndo wer er nan a kera er sha ityendezwa na la ga ze. Kpa u mâse kaven er ijiôron i Aôndo i lu i vough gbem yô.

AWAMBE MAN JIJINGI

Batisema kera ka ikav i tesen mde u asorabo tsegh ga, kpa gema hingir Mmar u he u Uuma asev. Ka itine kwagh i mpin man mrumun u sha No. 70 shi kimbir ðron mpin man mrumun u sha mpin ne. Mba uhar mban mde u asorabo man mtsegh (Mlumun u uma u he) a fatyð u paven ve kposo ga. Bibilo ðr kwagh u batisema tsegh ga kpa i ðr kwagh u batisema u Mgemshima kpa Yohane u eren basisema yange kaa er 'M ngu eren we Batisema u sha mnger u mgemshima, kpa Un u a lu van ken jime yam la Un yð, una er ne batisema sha Icighan Jijingi man usu "Mateu 3:11). Nahan i batisema yð ka pe i lu je la. Ka u nenge a mngerem tsegh. Orpasen la nana kpen pasen; kpa nan fatyð u wan ñe Jijingi u nan ken ishima ga. Kape i lu vough je la Orpasen nan eren batisema sha mnger, kpa nana kera fatyð u nan we Icighan Jijingi ga. Kpa ken jime i Orpasen adua la yð, ka Yesu Kristu un jim jim u a eren hanma tom cii la. Un eren batisema sha awambe na man shi Icighan Jijingi na.

Hegen se nenge sha er i eren se batisema sha awambe shin sha awambe ve, ka mde u asorabo ase je la; ka sha u ngohol mrumun u sha mhððn u Aðndo sha aci u awambe a Kristu haa sha ci wase sha Terankon la. Ken batisema ne er ka i mir se shin mnger nahan ka vough er i mir se shin awambe a Kristu jimim cii man er se dugh sha shin awambe ne yð, a ðð ibo yase cii sha u hinir wang cii.

Kpa Kristu gba den kwagh shon tsð sha u a kure vegher mðm ga. Kristu er se batisema sha awambe Na tsegh ga. A er se sha usu kpa, ka Icighan Jijingi je la. Batisema u sha Icighan Jijingi ne ngu tesen ikav er Kristu de se asorabo tsegh ga, kpa a tsegha se shi A wanger kpa, man ngu wasen se u lun uma ken uma u he usu u Icighan Jijingi na ka u hia akaabo alu se ken asema la cii.

Isholibo ngi a agee man agee la yð, gba kpee u a vihi a kera njighe njighe. Ka nahan man Jijingi Na ka a nyðr ken ishima i or u nan Un jigh jigh sha u maren nan hegh ye.

Kristu na se tahav mbu yilan se er ðnov mba Aðndo tsegh ga, kpa a na se tahav man aeren man mlu u lun er ðnov nahan sha Ichighan jijingi, sha er se shi se lu ibeen i mlu u Aðndo her yð. Ka inja i mrumun u sha 70 vegher u masyð je ne.

Mde u asorabo man Mmar u he nðngo u zan inja kwagh mðm. Ka avegher ahar a a lu hange hange yð, man a i nengen a mi ken batisema u Orkristu. Kwagh u Aðndo yol na a zough yð, or a de paven ga. Ka kwaghbo kpishi je aluer se mba paven yð, gadia ka ican ga je u se hungur kwagh u una dondo sha batisema wase la. Se cii se soo ser i de se asorabo ase; kpa u se hingir wang yð, ngura shi ka kwagh u gen je.

Alu kwagh iemberegh je a gande aluer i dugh u ken ibo man mtsaha kera yð, kpa u gema u hingir or u he yð, ka u yan ican tsung man kpen ku u ishohibo u sha mlu u tseor la. Ka i er se batisema sha mnger man kwagh ne nyoon ga, nahan kpa ka u i hingir ken igbar ken Uuma asev er i er se

batisema sha usu u Icighan Jijingi u uhie acðghol akaa ken Uuma asev kera nahan. Ior mbagenev vea fatyð u nengen a kwagh ne ken a vese kpa? Kwagh ne mbagenev fa hingir ken igbar je er Nongo u Kristu u lu yangen usu u Ichighan Jijingi nahan kpa?

Shighe u u ngohol Kristu la shi u ngohol Ichighan Jijingi u uma u he kpa. Aluer uma u he ne ior mba a nenge iwanger na hen awe ga yð, nahan mba a wanger we sha awambe a Kristu ga. Nahan se tsugh ayolase. Mba uhar mban mba lu kwagh mðm gbm u zuan shin u zuan sha won ga.

Mrumun u sha 70 la shi seer u kimbir nahan er mtsegh (u hingir wang) la ka tom wase ga, ka tom u Aðndo ken a vese. Batisema inja na yð er i marem hegh. M hingir ilyegh ki ken Ichighan yol i Yesu. Kwagh ne ka mimi. Se mba gbe hingir waag hiihii ga sha mfe wase tsð ga, kpa ka se hinir waang sha agee a Jijingi u Yesu.

Nahan u eren se batisema yð, ka u hingir Or u he je la. Mbagenev ka ve hen er batisema ngu a inja kpishi ga, zan zan saa u kar pasen jighjigh wou u nan ken igbar (nahan shi u taver) jighjigh wou u nan cii man u mase yan kwaghyan u umbur Ter ye. Kpa ngun tseegh ka mimi ga, gadia hanmaor u i er nan batisema yð, i tsegha nan shin i wanger nan man kwagh ne ngu kposo a mlu u mbagenev.

Orkristu u i er nan batisema nan ngu er ihwa u i kper u a lu azongo anyiin nahan. Or ishohibo u i er nan batisema kpa nan lu eren ishohibo gbm yð, nan vihi tindi u Aðndo man ibo i nan kenishima nahan nana seer mgbejime.

Hanmaor u i er nan batisema yð, nan ngu ken mlu u oruhe. Batisema ka a gema or nan lu ilyegher ki nongo u Kristu jim jim, inja na yð er, nan hingir ilyegher ki yol i Kristu. Ken iyol i nyam yð, hanma ilyegher, shin alu uwegh, shin ityough shin nguhar kpa ki ngohol agee cii sha awambe a zenden ken iyol sha azuan cii. Nenge nen atam a mongor mba ve lu sha itine kon imðm cii mba zough a zar ve sha mise mðm. Ka pe Orkristu u i er nan batisema kpa nan lu je la; i zua nan vea Kristu. Amise a nan cii zua ken Kristu man mlu uma u nan cii ka ken Kristu a ve ye. Mise u hanma ilyegher yð (Yohane 15:1-7).

Ka jijingi a maren mo hegh ye, ka pe mrumun u sha mpin u 70 la a kaa je la er, "Ka nahan man m lu hemban lun kpenegh sha kwagh u ishohibo ye, kpa m gema m seer a seer u lun ken mlu u wang man a acðghol a wan iyol shio ken uma wam ye." Uma u he ne yð, ka iwua i i ve hen a vese ken Batisema, man shi ka tom, u u ve hen vese iwua..

Batisema gema se se mba hingir ior mbahev mba lun wang, nahan cii kpa se mba a za lu wang cii sha inja i ucighan mba iorov la ga. Se mba a za ar sha iaven la ga. Gba u uma u he la una vese tegh tegh man una za hemen, mvese u kule kule ne ka i seer isharen yase sha mi kpa. Ken uma u sha marami la Aðndo ne se uma, kpa saa se lu a iððn keng, se yaan kwagh, se maan mngerem, se eren tom man akaa a genegh sha er uma ne una fatyð u zan hemen man shi taver yð.

Nahan kape ilu ken uma wase u ken Jijingi je la. Doo u se er tom a kwagh u Aõndo A ne ian avese yõ, ka nahan man Paulu kaa er: eren nen tom sha myom wen, gadia ka Aõndo je A er tom ken a ven ye. Aõndo ngu gadia ka Aõndo A eren tom ken avese ye. Aõndo ngu maan mbamlu man mba mhen asev sha er se "er kwagh u a doo Un la. Filipi 2:12-13.

Nahan ka se seer u lun kpenegh sha kwagh u isholibo kpa se gema se seer lun nen sha u lun ken icighan mlu man uma u wang a acõghol iyol shio. Aõndo Una na se agee u eren kwagh ne.

Mimi, ashighe kpishi ka se gba ken isholibo, kpa kwagh ne ka u una na se u nyiman agee a Aõndo man mrumun Na u sha mhõõn ga. Man shi kwagh ne a de hingir se ityõkyaa i keren gbenda u Satan shin akaa a gen ga, kpa, sha ci u nahan yõ, kwagh ne a gema a na se se hen sha Batisima wase man shi uityendezwa mba Aõndo.

isheer yase i de kera hingir se ma ityõkwagh i ia na se se gba mnyam ga, shin alaghga se lu henen ser Aõndo una wa kwagh la iko kpee keng ga. Nahan se gba zan henen ken isholibo tsõ! Ei, mayange ga! Ken mlu u isheer yase la alaghga se fatyõ u gban ken isholibo, kpa kwagh ne a de kera hingir ieren yase ga. Aluer ashighe a gen i hembra se se gba kpa a gen di yõ, se de gbe ga. Man aluer sea gba je kpa se de te akperan sha mrumun u sha mhõõn u Aõndo man tom Na u ken uma wase shin her n ser se saa a saa je ve ga. Shighe u kwagh a lu nahan la doo u se umbur er Aõndo A lu a mhõõnom ma zungwen yõ. Man ngu keghen a kegh u den se a kwaghbo wase, man doo u se kav er myom i lu sha perapera wase ga shin sha mnenge wase u tsung ga kpa i lu sha iyua man ikuryan i Aõndo i sha mrumun u sha mhõõn nahan.

Aõndo yõ, mayange je hungur ityendezwa Na ga. Zum u se zamber hen Na a msen u eren man u hilen a iyol jime yõ, se kera saa mayange ga: Shin iwo ia mõgh, man agungu a a tenger je kpa mhõõnom ma zungwen ma Aõndo yõ, maa fatyõ u panden cuku tsõ kpa ga. Man shi ikuryan Na i sha Bem la ia lu her dõõng--ia tenger mayange ga.

Ken Mateu 28:19 Yesu yange na Nongo u Kristu tahav u eren Batisima. Nahan cii kpa mhen u Yesu sha kwagh u Batisima ne lu kwagh u he ga: gadia Yohane man Mbayuda mbagenev vande eren Batisema cii Yesu mase õron kwagh ne a Nongo u Kristu ye. Sha mimi yõ, Batisima u Yohane man Yesu la kaha ga cii: Batisima u mgemishima man u mde u asorabo, kpa Yohane yõ, lu Mbayuda tseegh lu eren ve Batisema ye. Kpa Yesu yõ, A tindi mbahehen Nav hen akurajõr a sha won jimim cii.

I lu a vande wanishima a Batisima er tar sha won cii nahan ga. Man er yange Yohane u eren Batisima lu a hii kwagh u Batisima ga la je, Batisima u gen lu i eren hen ayange la i yilan er: Batisima u mba ve musan adini vev - (proselyte Baptism). Proselytes ka mbara mba ve dugh ken adini ve, ve gem ve nyer adini u Mbayuda yõ. Nahan yange i gba kpee u a er ve Batisima sha ieren i Mbayuda, gadia mbamlu vev wanger ga. Kpa a luun ve Mbayuda ayolave yõ, i kera gba kpee u vea er ve Batisima ga sha ci u ve vande mban wang.

Shighe u ve lu eren nahan ne maa Yohane u eren Batisema maa za va, a zege loho u kpilighyol. A kaa a Mbayuda mba ve nenge ayol ave er mba õnov mba Abraham jim jim la kua Mbafarishi mba ve wa imanger man mbatamen mba ve hemen ior la er: Ne cii ne wanger ga, nahan saa a õõ ne. Ne cii ne hõngor nahan saa ne gemaishima! Kwagh ne lu vough er i ta zege bom ne inya yõ.

Kwagh ne lu kwagh u vihin Mbayuda je zua ga, sha ci u i na ve kunya. Bee er ve kera mba õnov mba Aberaham mba lun wang ga man shi bee er i tsõngo ve kpa ga yõ.

Kera ka nongoior u Aõndo A sange ve ne ga? Hungur ve er icõngo ve la lu tesen mtende u i tõndo asorabo a ve la kera nahan ga. Yohane na ve ibo doo doo sha er icõngo ve la i kera ve a mgemishima imõngo ga yõ.

Ka pe Bibilo kpa i yange Batisima u i er un a mgemishima imõngo ga je la Imba Batisima ia gema a hingir ijir õron sha itough ki iveren Katekisma u Heidelbergi iyange i memen i sha 27 mpin u sha 72, la pine nahan er: Nahan ka m-ee u sha mnger u ken won-yolough shon la a lu mee u asorabo jim yee?

Mrumun kaa er: Ei, ka awambe a Kristu man Icighan Jijingi tseegh vea faityõ u õõn asorabo ase kela ye. (Mat. 3:11; 1 Pet. 3:21; 1 Yoh. 1:7)

Mpin u sha 73 la pine nahan er: Inja na nan man Icighan Jijingi A yer Batisima er M-ee u M-mar u he man M-ee u asorabo?

Mrumun: Er Aõndo A yer nahan yõ, ka sha inja je. Gadia ka sha u Una tese se er i ee asorabo ase kera sha awambe a Kristu man Jijingi Na vough er ka i õõ iyol sha mnger nahan tseegh tsõ ga. (1 Kor. 6:11, Mpase 1:5; 7:14). Kpa jim je yõ, sar Un pe tesen se ikav sha u se fa dedoo er i ee asorabo ase ken ishima mimi, vough er ka se õõ iyol sha mnger nahan (Aerçakaa 2:38; Rom. 6:3-4; Gal. 3:27).

Mpin u sha 74: Nahan mbayev mba kiriki kpa a eren ve Batisima zee?

Mrumun: Een, gadia ve kpa mba ken Ikyuryan i Aõndo man ken Nongo Na vough er mbavesen nahan (Genese 17:7; Mateu 19:14).

Ve kua mbavesen cii ityendezwa ne ngi sha ci ve sha mde u asorabo sha awambe a Yesu man Icighan Jijingi u A we ve jighjigh u nan ken ishima la. (Yesia 44:1-3; Aer. 2:38-39; Aer. 26:3). Nahan ikuryan la ngi sha a ve kpa ka nahan man ve kpa i doo u a nyõr a ve ken Nongo u Kristu shon kpa ye man a kera pav ve kposo a õnov mba mbananjighjigh ga (Aer. 10:177; 1 Kor. 7:14). Ken Ikuryan i Ter la yõ, i eren kwagh ne sha Icõngo. (Genese 17:9-14). Ken Ikuryan i He yõ, Batisima gema tema sha ityough ki Icõngo (Kolose 2:11-13). Batisima Hembra Mcivir Aõndo u sha Iyol.

Batisema u sha won yolough tseegh una fatyô u maren or hegh ga. Shi una fatyô u wasen u lun wang ga. Nahan cii kpa ônov mba ve lu ônov mba Ikuryan yô ka mbara mba i mar ve ken tsombor u mbananjighjigh la. Ka ve ve lu ken tsombor u Aôndo A tseegh u u lu wang man i er ve Batisema sha u lun mba yan dyako u tartor u Aôndo man shi dyako u a tendzwa a ior Nav la ye. Batisema gema ior mba hingir mba yan dyako ga, gadia ve vande mban mba yan dyako kera ngise je. Batisema ka di ikav i kwagh u se vande lun la. Gba u se lu a ikav la sha er zum u se nenge a mi sha ayolase shin ken ônov asev kpa se kera ta ihagh shima ga yô, man alu a inja ga, man shi akpiligh iyol aluer se mba henen ser se man mbayev asev cii se mba wang cii yô. Kpa a gema a lu imanger i gbilinigh i hemban vihin cii. Mimi je, a lu imanger kpishi je aluer se kaa ayol ase nahan yô, za iyol er mlu u wang la se mba a mi ayol ase yô. Nahan cii kpaa er ilu Aôndo yol Na je A kaa nahan yô, se rumun vanger tiôr je man ave ahar kpaa. Hegen yô, aluer gba se u se fa dedoo er se lu nongoi-ior u Aôndo yô, kera ka u se za zer timen asema ase gbem ga, kpa se gema se nenge sha ikav i Aôndo a ver sha ayol ase la; ka Batisema je la.

Ka sea yam ikyekye shin agugu yô, hiihii ka se vande soughon nengen cii ser i doo shin i doo ga man se yam ga. Ka se nenge sha inja man iti na. Ka pe Batisema kpa i lu je la; ka se nenge sha inja man iti i Batisema la man se fa shin ka hen Aôndo a dugho? Man kwagh u Aôndo je A er yô, ka lu u doon kpee.

Nahan ka u se er sha ishoon yase ga, i de lu er se er kwagh ayol ase ga, kpa i lu er ka Aôndo jim man a var ikav Na sha a vese sha Batisema. Ashighe a gen se gba ken kwagh bo sha aci u se lu ishee yô, kpa se kera ta akperan sha mrumun u sha mhôon u Aôndo ga. Gadia ken Batisema u i er se la A na shiada u dedoo, er se mba môm ken tsombor Na man shi Un ya ikur i tsôron a vese kpaa ka zege ikav man inja i Batisema je la.

Se cii se kav er Batisema a lu zege kwagh ve. De me tese ikav i genegh kpaa, aluer Gomenti u tarwase una venda er i de eren ior Batisema ga yô, ior kpishi vea tôd ikyav mbi numuv: kua mba ve tsee ga kpaa. Nahan cii kpaa er i lu ican u eren se Batisema ga yô, man kwaghbo kpaa a lu shami ga yô, nahan ior kpishi ka ve nengen er Batisema ngu kwagh ga nahan, man mba henen shami cuku tsô kpaa ga, sha er se lu yan ican ken uma u hegen ne yô.

Se fatyô u tôon tahav man agee man inja i Batisema sha igbenda wue wue. Mpin man mrumun u sha 72 ngu tesen se kwaghbo u gen u a lu ken akaa ne yô shi kimbir ôron mpin man mrumun u sha 72. Kwaghbo u a lu ken yô, ka u hemban nengen a mlu u Batisema sha inja i yolough tseegh la. Ka kwaghbo u Mbakristu kpishi ve lu gban ker yô, ka kwaghbo u a hembé ijen, mngerem ma deemee man ityav kpaa. De se nenge nen sha kwagh ne vie vie.

Mpin u sha 72 a pine er m-ee u sha won iyolough ne una fatyô u wanger se asorabo? Aluer u ôr mrumun u sha 71 la dedoo ga yô, se na mrumun ser "een sha mpin ne".

Kpa mimi je yô, sha ayange a mser u Nongo u Kristu la Reformation, shighe u i lu sôron katekisima ave la, bee er ka pe Nongo u Kristu u Mbaroma kpa yange u er je la. Ve kpa ve lu tesen ior vev er ken mngerem ma Batisema la i yer agee a ka a mar se hegh la, sha er mrumun u sha mhôon u a wanger se la ngu er i haa un a haa ken or u i er nan Batisema nahan. Ka nahan man Mbaroma Katoliko ve tesen er a Batisema shio yô or nana fatyô u waren ga je la. Aluer or u i er nan Batisema ga nan ngu nôngon ku man Pristi ngu ikua ga yô, hanma or nanjigh jigh cii nana fatyô u eren ornôngon ku "Batisema u abur abur". Nongo u Kristu u Mbaroma mbarumun er "Een" sha mpin ne, M-ee u ken won iyolough u Batisema ne jim je ka ve kaa er wanger ve asorabo. Ngu a agee a kpilighyol kimi, nahan cii kpa ka Aôndo A ne agee shon ye.

Kwaghbo gema ngu ken ityesen ne. I hembra ôron kwagh sha ikav i ken won iyolough kpa i gema i nyiman inja i Batisema jim jim. Aluer Batisema ka ikav i ôôn asorabo kera tseegh yô, ma se kera er Batisema ga. Kpa mba hembé veren ishima sha Batisema ser una yima se-a jighjigh u nan man mgemishima shio. Kpa kwagh gema ngu nahan ga. Yange Mbafiliti hembra Mbaiserael itiaiv, nahan ve za tôd Areki ve va hemén itiaiv a mi. Ve hen er aluer Areki ne ngu sha hemén yô, Aôndo una na ve mhembe kpee je. Kpa ve kera kav ga, er ve de u civir Aôndo sha mimi yô, Aôndo kpa undu ve nahan Areki la cii kpa kera lu ikav i mlu u Aôndo hen atô ve ga. Ve lu henen er Areki la ngu a agee er "ikpagher shin ma gur shin ahir a eren nahan iyol na." Ka kwagh u se eren vough je ne, se mba paven batisema a jighjigh u nan veren kposo man ka se lu henen ser batisema la tseegh ngu a agee iyol na a den se asorabo. Nahan se cii se kua jijingi shin mngerem ma batisema vough er Areki hingir kwagh u lun kpenegh hen atô u Mbaiserael nahan.

Ken iniongo i Kristu i ken Protestant cii. Se mba tesen mkposo wase sha kwagh ne ga. Se mba hembé nengen ayol ase sha ikav i Batisema i sha won yolough ne ken Nongo u Kristu a u se fan ser se mba wan u Aôndo sha jighjigh u nan ga ha? Ka se kera na jighjigh ser aluer se ya kwaghyan u Umbur ku u Ter yô, se cii i zua se a iyol i Yesu u A lu tine i Wain jim la ga ha? Shin aluer se mba zan adua tseegh je kpa, ka se nôngo u henen ser, se mba wang sha ishighe ki Aôndo. Nahan se gba wuese ayol ase ser se mba ken Jijingi u gbar gbar yo.

Ngun ne yô, ka di u tôon iyol i sha mlu u adini a u lun a agee shio tsô. U henen sha inja gbenda ne yô, mhen ne ka a gema a hembra Batisema ken inya. Ka se hen akaa sha mi a ngee a gande mlu u Batisema ken inya, u hemban je yô, sha kwagh u myom wase. Ka sha kwagh ne kpa Katekisima a vende gbar gbar er "Ei" saa awambe a Yesu Kristu tseegh man Icighan Jijingi una wanger asorabo ase cii ye".

Saa awambe a Yesu Kristu man Icighan Jijingi tseegh!

Kwagh môm môm una fatyô u tilen sha ityough ki tom u yiman ior u awambe a Yesu la ga. Kwagh môm tsô kpa una fatyô u lun er awambe a Yesu nahan ga; shin a lu Batisema, shin kwaghyan u umbur Ter, shin mze u adua, shin ma ityom i dedoo, shin mbamsen mba eren, shin ma jighjigh

u nan, shin a lu ma mgemshima sha awambe a Yesu man Icighan Jijingi. Se kera tile shin se mem hen mngerem ma Batisima tsegh ga, kpa keng je se za hemen sha u zan sha Gologota, han pe i mande Yesu Kristu la. Heera tseegh ga se za se za nyōr sha Pentikosti, han pe se iiv a Icighan Jijingi yō.

Ka awambe a Kristu man shi Icighan Jijingi na tseegh una fatyō u yiman se ye, ma kwagh u gen mōm ngu ga. Er se er akaa ne kera cii se bee yō, kwagh u gen kpa shi u una na se mtsum yō. Gadia ka sea kaa ser, saa awambe a Kristu man Icighan Jijingi “tseegh” vea na se myom ye; ma kwagh ne za ica je hembra Batisima u sha won iyolough kpa ka u se gema se wa ave iwenge se puu a puu ikav i Batisima u sha iyol ser ngi a inja ga ze, shin se gema se hungur a hungur a mi jimin cii ga. Batisima ka kwagh u se fatyō u puun shin geman veren ken jime ga. Gadia Bibilo kaa er, uma hembra iyol kwaghōron ne tese er iyol ngi a inja ga ze.

Batisima ngu a inja kpishi sha ci u uma wase, Kpa gema ka mtim wase aluer se hembra suur sha ikav i sha iyol tseegh a kera lu sha awambe man Jijingi u Kristu ga yō.

U suur sha awambe man Jijingi u Kristu yō, ka u se kera ta ihagh sha akav a sha wonyolough ne ga. Ka u me fa mer Kristu kpe sha ci wam man Icighan Jijingi gema uma wam hingir hegh.

I ter Awambe man Icighan Jijingi cii heen kwagh mōm, sha aci u mde uasorabo man shi mmār u he ka kwagh mōm, u fatyō u paven ve kposo kposo ga. Aluer i paa se yō, se tese mpaa wase la sha mmār u i mar uma aseve hegh la. Nahan aluer se umbur kwagh ne yō, nahan se de u hemban kenden a ikar i sha won iyolough la, sha u yangen mtsum Ikav i sha wonyolough i Batisima tsegh ka ma ityōkwagh ga! kpa i gema ka gbenda shin hunda u nyōron hen Ikuryan i sha awambe a Kristu man Jijingi na.

AGEE A BATISIMA

Shi ōr mpin u mrumun u No. 73 la. Hii nan man Icighan Jijingi yange ōr asemberakaa a taver kpishi yum nahana sha kwagh u Batisima a a fatyō u nan se mtsum man ishima i wan sha batisima u sha iyol nahana?

Kwagh u a lu yō, Icighan Ruamabera yila batisima er ka mee u ōdn asorabo sha. Anania lu ōron kwagh ne veren ishima sha (Aerenakaa 22:16). A er nan man kwagh ne una ere? Imba kwaghōron ne ngi van a zege mtsum ga zee?

Aōndo fa akaa a alu eren yō, man er i hii man Un lu eren kpa. Ngu a atōakaa a dedoo a i i hii man kwagh a lu nahan yō, shin er Aōndo A fe er akaa a nan ican a ban ga nahan kpa. Aōndo vande tsenga fan kwagh u nan ican igen kpa. Kwaghbo u hiihii yō, ka u suur man shi u haren sha ikav i Batisima sha iyol tsegh, ikav i hiihii i se hii tōdn yō, ka ikav i tōdn mlu u batisima kera ken batisima; geman un lun gbilin. Ka kwagh u ican ga je u ior ve har asema ave sha Batisima er ka ma iniongo i ken Nongo u Kristu nahan; man ve gema ve hungur mlu u ikav i Batisima jim jim

nahan i kera lu ve a inja ken uuma vev jim ga. Man ka di er Batisima ka kwagh u ngise i er kpa hegen ne yō, kera ngu a inja yum ga. Fan ase er i lu ikuryan i Aōndo hen awe ken ayange a uma wou cii nahan kpa u fa ga, u hen wer yange i lu di man iniongo i gbilinigh tsō. Ka pe ior kpishi ve fe inja i batisima man agee a a lu a hen a vese ga je ne. Mtsum u se tsum sha u fan inja i Batisima ga ne samber man na yō Nongo u Kristu hingir u gban ican man kera taver ga kpa. Aōndo na se ikav i batisima man A pase iyol na taver taver man wanger wanger inja i batisima, gadia Aōndo iyol na fa atsan man akaa a atseren mbakristu ken Uuma vev yō. Ka keng je u se nenge batisima er; ka ikav i ikuryan i a umbur i gbem, man a vihi i mayange ga yō; ka ikav i tesen mhim u Aōndo a vese man sha u tesen er Un ngohol se yō.

Nahan kpa ka u kaan er **Batisima va se a mee ga**. Ei, kpa batisima ka a ka ikav i i ver sha Batisema.

Shi ōr mrumun u sha 73 la. A tese ajimin akaa a vesen ahar: Uhihii, Aōndo soo u tesen se kwagh ken Batisima. Batisima ngu er foto u i tesen kwah a mi ken makeranta nahan; nahan kwagh ne ngu tesen se kwagh. Ngu tesen se er mngerem ka ma ōd il kera sha ayol ase nahan, ka pe asorabo ase kpa i ee a sha awambe a Yesu je la. Kpa ka cii la ga. Ka ikav i nengen sha ashe tseegh ga, kpa ka ikav i i ver se ikav a mi jim jim yō. Ngi tesen mrumun u sha mhōdn u Aōndo u A ver se ikav a mi la. Katekisima tese er “kpa u hemban je yō,” Inja na yō er, Batisima jim jim hembra ikav i tesen a tese kwagh ica je. Ka ikav i tilen dōng i Aōndo A tendezwa a mi yō. Ka i tesen di a tese tsō ga. Sha ci u Aōndo ka a ka tica u a fe u tesen ikav i nengen sha ashe tsō ga. Kpa Un ka Aōndo u A ye ikur a vese sha batisima man a pase se er ikuryan ne ka i bunden mayange ga yō.

Man ikuryan i tsōron ne yō, ka nyi jim? Ka ikav i batisima u se nengen a mi man i lu mimi jimjim u i lu tesen er i wanger mo sha asorabo am cii. Zum u i er or batisima kera, shighe u nan tir sha, sha ishighe ki mkohol u Nongo u Kristu man ier nan batisima alu zege ibume kpishi je u nana tuna er i er nan Batisima. Nahan ka pe m-ee u sha asorabo kpa a lu vough je la.

Batisima tsughun shin kpamen a kpam or ga. Aluer i er se batisima yō, ka ikav i tesen er i wanger asorabo ase. Batisima ngu tesen ikav er mlu wase sha kwagh u isholibo wanger ga, nahan saa a ōd se keng. Shi ikav ne ngi tesen er se fatyō u zuan a myom man mrumun u sha mhōdn ken avese ga, saa ken Yesu tseegh. Se mba a ma kwagh mōm mōm u se er ga saa u ngohol a ngohol kwagh ne er ka wanye u Kiriki nahan.

Batisima ngu pasen se er averen cii a sha kwagh u Ikuryan i Aōndo A ye a vese la ka a ase cii. Se mba a ian sha mi je. Ka ian i Aōndo iyol na jim A ne se yō. Nahan se ngohol nen!

Ka hen unô jim man i er ityendezwa i averen a dedoo ne à lu a ve? U ngeen kwagh ga yô, ka hen mba i er ve Batisima cii. Sha aci u jighjigh ve u nan man ishima veren keghen ve i sha mkaanem ma Aôndo, akaa ne cii seer nyôso se ishima sha mlu u batisima. Aluer kwagh ne kuma se u se na jighjigh ga kpa, shi ka nyi i gene? Shin aluer ityôkwagh ne ia ndahar se yum yô---?

Nahan hegen beem er me kaa mer wanger se er i hii man A er kwagh taver taver sha kwagh u batisima yô. Ka sha u se na jighjigh man se zua a uma u tsôron ken iti Na.

Batisima ngu pasen sha gee je hen mbananjighjigh cii man shi tsombor ve er; sar Aôndo ka ma Un lu Aôndo ve. Mbum ne ka ibumun i mimi man ma ibumun i gen i seer sha mi ngi ga. Mase shiin ibumegh man imanger yase vea na se u se shi se ker akaa a seer sha min ye; kpa u hemban Batisima ngu ga. Ka u nan Aôndo kunya aluer se mba seer u keren akaa agen yô. Yang Aôndo tôndo zwa a mbaiserael er Una due a ve una yem a ve ken tar u Ityendezwa la kera gba kpee u Aôndo Una zer kimbir her atô u hanmaor u Israel ga. Nahan cii kpa ka ve, ve lu ior mba hemban soon er Aôndo A na ve ivande igen ye; ivande i ve tseegh.

Kwagh ne ka zege ibume kpishi je. Man ka ityesen i Aôndo kpa ga. Kov u sha ayange a Yesu la ve lu pinen uivande hamba uityendezwa mba Aôndo iyol na ver yô, nahan Yesu yila ve er "Kov u idya man u keren uivande ne". Ne mba keren uivande kpa a na ne ivande ga.." (Mateu 12:39 man shi 16:4) Shin yange ma kaa er, "A na ne ikav i gen ga saa i Batisima." Gadia Batisima iyol na ka ikav jim jim i se cii se ngohol keng man u tesen er mo iyol yam m ngohol uityedndezwa mba Aôndo a tende a nongo Na jimin cii la. Or u nan lu kôren hemban nahan la yô, nan ngu lahan Batisima; nan tuhwa un, shi vihin un nahan nana kera zua a mtser shami ga. Doo u se zua a mtser sha Batisima wase sha u ngohol ityendezwa i Aôndo sha u kaan er: "Tere, ken Batisima wou u tondo zwa u nan mo agee Ou. Nahan er er u kaa nahan"

Kpa kwagh u vihin je yô, mbakristu kpishi mba puun Batisima ve. Shighe u yange i erem Batisima la, lum er i mirim ken uityendezwa mba Aôndo mba sha mhôdn nahan. Aôndo ver ikav Na sha mo, man shi ngu tesen mo er Yesu haa awambe Na sha ci **wam**. Nahan ka u me gba cian iyol sulugha tsô mer, er ne a er ica i gbe yum yô, kera ngu ainja ga zee? Alagh ga u nyiman wer Nongo u Kristu kpa yan u nenge er i lu eren we Batisima ga kwagh ne ka u tan Aôndo sambe ken shi ga zee? U fa er i hii ve ican i ne kpa? Ka sha er se keren myom wase man mwanger wase ken ayol ase tsegh i kera lu ken Kristu ga yô. Se mba keren u haren Uuma asev mba ken jijingi la sha mbaawaishima asev ikera lu awaishima u Aôndo hen a vese ga! Ka pe ilu man se nengen er Batisima wase la a kuma se ga je ne. Batisima kar ica je a bende a mnenge wase ayol ase ga, hemban je yô, aluer i er se Batisima yev yô. Se seer kwagh shami môm môm ga. Er se lu yev la yô, i pine se kwagh môm ga. Aôndo pine er algh ga se soo u nyôron ken Ikuryan a na ga. A gba kaan tsô er: "M ya Ikur awe". A yôd a yôd ken igbar. De se wanger kwagh ne kera. Nahan Batisima ka kwagh u doon se ityough vea Aôndo er se lu ônov mba doon un ishima ga. Kpa i pase er Aôndo ka u zungwen mhôdnom. Man A soo er se zenden sha ishig nagh a iwuese man ishughun.

Ken akaa cii kpa shi or u i er nan Batisima nana fatyô u saana? Een, nana saa. De m teseu ikav sha iyange. Aluer u ver ikyenduru hen inya shighe u iyange i te gbang yô, ikyenduru la ia sough. Kpa aluer ka inyatuu yô, ia seer a seer u taver, sha mte u iyange shon. Mkposo ve yô, ka sha mte u iyange ga, kpa gema ka sha mbamlu mba akaa la. Aôndo tee mbamlu u har sha ci u mba i er ve Batisima la ga, kpa se gema se na un mrumun uhar sha Batisima Na, ka u nan jigh jigh shin u banen a jighjigh. Aluer tica kaa a mbayev er nyiañ una za a ve hen ijiir i gen, ityendezwa la ngi sha ci u mbayev cii. Kpa aluer wanye u gen er dang man i zenda un sha iyange la yô, ka ibo i tica la ga; Tica yô, wa un ker, ka un a er kwaghbo idugh un ye, kpa aluer orgen hamba atô yô, a dugh nan kela. Man aluer i dugh or kela yô, ka Aôndo A dugh nan ga, kpa nan dugh iyol i nan. Or mpin u sha 74 . Nahan mbayev mbakiriki kpa a er ve Batisima zee? Ka keng je se ta vanger sha mpin ne; gadia asande a ior a gen man shi Iniongo i Kristu i gen mba vende Batisima u mbayev er ka ityesen i Bibilo ga. Sha mhen vev yô, er Bibilo tese kwagh u batisima u mbayev ga man shi Nongo u Kristu u hii hii la kpa u tese kwagh ne ga shi u er kpa ga. Sha mhen ne yô, ken Ikuryan i He yange la lu mbaganden tseegh yange i eren ve Batisima ye. Se hii hengen ikav hen ititor i Ethiopia, man shi Lydia, man shi orkuran u pulusu la man mbagenev. Nahan cii kpa se kera hungur nen er takerada u Aerenakaa u u ter akaa ne, u ter ka akaa a yange er shighe u ivangeli i nyôr sha ajiir a akaa ne yange er la tsô. Kera yô, aluer orgema ishima nan na Yesu jighjigh tamenegh yô, a er nan Batisema er ve lu mbaganden her la. Kpa Bibilo tese wanger wanger nahan er mbayev mbakiriki kpa sha u ve lu ken ityendezwa i Ikuryan ne. Sha mbagenev mba a kwagh u i yer er: Batisema u sha uya (House hold Baptism). Avur a m lu ngeren ne nga tesen er zum u mbamaren ve hingir mbakristu la, ve hingir ken mzough môm vea Aôndo man uya vev cii. (Luka 19:9; Aer. 11:14; Aer. 16:15, 31, 35; Aer. 18:8; 1 Kor. 1:16; 1 Kor. 7:14). Avur ne cii nga tesen er tsombor man nongoior u mbanan jighjigh ken Ikuryan i He cii i zua ve, ve hingir kwagh môm. Gadia ka mba nan jigh jigh tseegh yange i er ve Batisima ga, kpa yange i lu ior mba hen ya la cii. Se fatyô u tunan kwagh ne ga, a er nan man mbayev mbakiriki vea lu hen ya ga, ken uya mba Bibilo a ter ne cii, a lu mbavesen tsegher le? Aluer ka nahan ga yô, uya mban cii, a lu uya mba kpilighyol. Man aluer ka nahan yô, saa apase awanger. Kpa se fa ka keng mbayev mba ken kwagh ôron wase ne keng. Ken 1 Kor. 7:14.

Alaghga anyiman akaa a hemban cii sha kwagh u Batisima u mbayev mba kiriki yô, ka sha er Batisima a lu Icighan ikav, man Aôndo ver icighan ikav ne jim jim sha ci u mbanan jighjigh. Mbayev mbakiriki tseegh vea fatyô u nan jighjigh tsembelee ga, nahan saa vea kegh zan zan jighjigh u nan ve la una lu wang man taverlaa, man vea fatyô u eren kwagh shami tsembelee ye. U seer kwagh sha kwagh ne yô, Icighan Ruamabera ngu a gbenda ugen u ambaakaa ne a eren shami yô. I kaa nahan er hanma or u nan ne jighjigh man i er nan Batisima yô, nana war. (Marku 16:16). Kpa shi se kav nen er ior mbagenev ainge ve gema Bibilo man ve dugh tiôn kwaghôron ne ve nger sha kpe. Ityôkwagh yô, mbafan kwagh mbagenev kpishi zua a atôakaa a nyiman er tiônkwaghôron la ka u ken Bibilo jim ga. Kpa se er nen teghelee u van a ityesen i ganden

ikyaanya sha ivur Bibilo ne. U zan hemen yô, beem er me kaa mer ivur ne i hembra veren ishima sha myem u i yem se la a u kaan er ka igbenda i a er je la.

Een, kpa or môm môm nyiman er Batisima ngu sha ci u mbananjhijgh tseegh ga ze. Aôndo er se cii A wa hanma or zwa, ka nahan man ka a mar or nana va kuman sha shighe u fan ilyam yô, nan hii u lamen. Kpa pe Aôndo A er se cii a mkav u nan jighjigh je ne. Nahan wanye ka a hii henen lyam cii nan va fa ye. Ka pe se cii kpa i er se je ne; i er se shainja i mlu u se fatyô u nan jighjigh. Nahan cii kpa saa se vande karen iyol cii ve jighjigh u nan wase la una va dua ken igbar man una tsoghol ye.

Ka Aôndo jim man a yila se ken mbamlu aseve ye, nahan cii kpa, ka u se taver sha u fan shighe u jighjigh u nan u or ka a due ken igbar la ga. Ka sha gbenda ne kpa shi se vende mhen u akaa er saa se kegh or zan zan saa jighjigh u nan u nan la una lu u jimin cii la ye. Kpa kwagh u vesen u a gem a lu yô, ka u nan Aôndo ian sha uma u or jimin cii. Gadia ka se, se ye Ikur vea Aôndo ga, kpa ka Aôndo jim A ye Ikur a vese ye. Nahan jighjigh wam u nan cii a har sha ikav i Batisima, kpa Aôndo di yô, suur ikav na sha ityendezwa i or hen na ga. Ka u se suur sha ayol ase ga, shin sha jighjigh u nan wase ga, kpa ka u se suur her Aôndo.

Mbagenev mba henen er Batisima u mbavesen hembra ngun ainja a Batisima u mbayev mbakiriki. Kpa sha mimi je yô bee er se kaa ser batisima u mbayev hembra yô, gadia heen se kaa ser mrumun u sha mhôdn u Aôndo hembra ngeen yô. Wanye u kiriki u i er un Batisima la, fetyô u kaven shin u henen kwagh môm môm sha batisima u i er un la ga. A fa kwagh môm môm shami ga. Ngu er organden u nan pase jighjigh u nan u nan ken igbar la nahan ga, gadia nan er kwagh. Nan ngu di wan u Ikuryan u nan lu di a mkav u jighjigh u nan u her Aôndo tsô. Kpa nan na jighjigh jim jim ga. Kpa u geman hendan wer saa or nana kumaor cii man jighjigh u nan una tsoghol keng man a er nan Batisima la ngu vough er mba nyumen nan u nyôron ken Uikuryan mba Aôndo man aeren a sha uityendezwa Nav nahan man bee er i wa nan ken nongo u mba i yem ve ga yô.

U eren nahan ne una na mbamaren mba ve lu mbakristu yô, vea hen sha mba mlu mba ônov vev mba ve kpe la. Man vea kera shi lu a ma ishimaverenkeghen myom ve ga, sha aci u mba ken tsombor u Aberaham ga.

Mbayev mbakiriki mba ken Ikuryan i Aôndo vough er mbaganden nahan. Nongo u Kristu ngu a ityôkwagh i dedoo sha ityesen ne. Ôr mrumun u sha mpin 74 mrumun ne ngu akaa atar.

1. Mbayev mba kiriki kpa mba ken Ikuryan i Aôndo man ken mrumun u sha mhôdn Na.

2. Nahan vea zua a kwar u iveren i sha Ikuryan, er mde u asorabo man Icighan Jijingi nahan. Man akaa ne cii nga hen mbayev mbakiriki kpa nahan vough.

3. Gadia ve kpa ve ngohol ikav i Ikuryan. Sha Batisima i ngohol ve ken Nongo u Kristu.

De se nenge nen sha ikav i hiihii la. Mbayev mbakiriki kpa mba ken Ikuryan i Aôndo aluer Nongo u Kristu ka di ma mzough tseegh yô, ior ma ve fatyô u lu alesh sha asema a ve shighe u ve gande la. Kpa Nongo u Kristu yô, ka kposo. Ka ior mba Aôndo mba ônov vev kpa i mar ve ken iyav mba Nongo u kristu yô, ve kera hingir alesh sha gbenda u pasen jighjigh u nan ken igbar ga, shin u ngohol a ngohol nan kpa ga. Kpa mbayev mbakiriki yô, mba alesh shin er ve kav u vendan shin u rumun ga nahan kpa. Aôndo eren tom Na a asande a ior a ior cii seer seer, kpa mrumun u sha mhôdn Na ka a sen sha tsombor man nongoior la cii. Bibilo tese ikav sha Kon (Rom. 11:17-24) shin kon u Wain u i zoor u la. Gadia ityendezwa ne ngi sha ci wen man ônov enev, ka pe Peteru kaa la (Aer. 2:39). Ityendezwa ngi a mbakristu man ônov vev. (Genese 17:1-21; Gen. 26:4; Gen. 28:4, 13-14), ka itinekwagh i i lu ken Ikuryan i Tse jimin cii man shi i ze hemen ken Ikuryan i He kpa. Rom 4:16-25; Rom. 9:6-8; Gal. 3:14, 29). Hen a vese se mbakristu yô, ityendezwa ne ngi sha ci wase man ônov aseve kpa, man shi mbara mba Aôndo Ter Una yila ve cii (Aer. 2:30). Ka ityendezwa i mde u asorabo man i mne u Icighan Jijingi hen vese man shi ônov aseve cii. Mimi u a lu ken Ikuryan i Tse la hembra ngun di nahan ken Ikuryan i He. Ityendezwa shin Ikuryan i mrumun u sha mhôdn ka kwagh u iveren i Aôndo i kogh i senen man Ikuryan ne i har sha Batisima u mbayev mbakiriki.

Ityendezwa i mde u asorabo man Icighan Jijingi mba sha ci u mbayev mbakiriki man mbavesen cii. Inja i lun ken Ikuryan jim kanyi aluer u kera ngu ken mzough u Ikuryan shon ga yô? Ken averen ne cii ônov aseve mba a kwar ker gadia Ityendezwa i Aôndo ne ngi sha ci wase man ônov aseve.

Saa or nana lu organden cii man nana ngohol ibo i Adam la ga. Ngun ka kwagh u sha marami wase je. A u fan ma shio, ônov aseve mba a kwar ken iyugh i Aôndo a u fan shio, ônov mba Ikuryan shi mba ken ityendezwa i Aôndo i sha mhôdn. Ka kwagh u kpilighyol je u ngohol ibo i Adam, kpa shi gema ka kwagh u doon kpishi ngohol iveren i sha mrumun u sha mhôdn u Yesu. Akaa ne cii nga mimi hen ônov mba Ikuryan.

Katekisima mase kuren nahan er; Nahan kpa ve lu alesh a Nongo u Kristu sha Batisima. A er kwagh ne sha Batisima a lu sha mpase u Jighjigh u nan u ken igbar ga. Wan u a lu u ityendezwa yô, a er nan batisima fese je a atimbir ga, ka sha er aluer i er nan ga yô, nana war ga ze; kpa ka sha u nan Aôndo icivir man u rumun ityendezwa i mhôdnom Nav ken igbar kpa. Hiihii yô, batisima ngu sha ci u mbayev, man mbamaren vev di yô, gema ka u tesen ve. Kpa myohom jim jim yô, ka

sha mbayev ga hiihii, shin sha mnenge u mbamaren. Myohom jim jim ma sha Aðndo u a ver Ikuryan ne la. Wanye u kiriki ka nan hingir ilyegher ki Nongo u Kristu vough er angbaa ka a hii u tumen nahan, kpa ken masejime yð, a vese doo doo. Ka nahan man Nongo u Kristu u gbe wer u eren msen sha u Kristu A wase wanye ne a Icighan Jijingi Na, sha er una za hemen u lun gbaa u uma, kpa a lu u kpen er a kende un ken usu mayange ga yð, ka Aðndo una na ye; kpa u lððn man urun mngerem yð, ka mbamaren. Ashighe kpishi ka i kpiligh se iyol a mhððnom ma Aðndo, shighe u ka una hembra hwev asev man isheghe yase i se mbamaren mba se tese ðnov asev ga man shi ve gben tsð er makeranta shin nongo u Kristu u tese ve man u tsaha ve la. Kpa ashighe a gen di yð, shi a kpiligh se iyol a mgbekera u mbamaren mbagenev ve fetyð u tesen ðnov vev ga man ve gem ve dondon mlu u targh la.

Ònov mba ityendezwa vea lu kposo a ðnov mba mbananjighjigh ga, ka pe katekisima a tese la. Mkposo ne ngu tesen ikav sha mngerem ma batisima ga, sha aci u mngerem ka ma uma kera fese. Kpa mkposo ka a gema a lu sha mongo man iveren sha imo i Aðndo ken uma u he. Ka ikav i batisima i lu ghem jela. Ka ikav i ia fatyð u nyðron a ve ken mzough u mba nan jighjigh u mba i tsough ve ken uma u tsðron la.

Kpa ken Ityendezwa i Tse yð, i kange Ikuryan la sha ikav i icðngo (Gen. 17:9-14) nahan Batisima gema tema sha ityough ki icðngo ken Ikuryan i He (Kolose 2:11-13).

Er mbayev mba itsenge ve la i we ve ken Ikuryan i Aðndo sha mfe ve ga nahan, ka pe ken Ikuryan i He i sha Batisima kpa i lu je la. Ityendezwa i He ne i hembra hoghol a i Tse la ga; kpa i hembra gbanger cii. Nahan u kaan er ðnov mba ken Ikuryan shon ga yð, ka u tsumen man shi u hendan a ityesen i Bibilo.